

Ehdotus Riikinvoima Oy:n omistajille

OMOHJ 21.10.2024 § 101
1365/00.00.01.02.04/2024

Riikinvoima Oy on kahdeksan kunnan omistaman jätehuoltoyhtiön ja Varkauden Aluelämpö Oy:n omistama yhtiö, jonka tehtävänä on tuottaa kaukolämpöä ja sähköä toimialueensa kuntalaisten yhdyskuntajätteellä. Yhtiön tavoitteena ei ole tuottaa voittoa vaan se toimii nk. Mankala -yhtiönä. Puhas Oy, joka on Joensuun seudun kuntien omistama jätehuoltoyhtiö, omistaa Riikinvoima Oy:stä 277 osaketta eli 11,1 % kaikista Riikinvoiman osakkeista. Puhas Oy on lisäksi antanut Riikinvoima Oy:lle 2 049 745 euron pääomalainan. Joensuun kaupunki omistaa 68,5 % Puhas Oy:stä.

Riikinvoima Oy:n kuntaseminaari järjestettiin Varkaudessa 13.9.2024. Seminaariin oli kutsuttu kaikki Riikinvoiman suorat omistajayhtiöt (jätehuoltoyhtiöt sekä Varkauden Aluelämpö Oy) sekä omistajayhtiöitä omistavat kunnat. Seminaarin aikana tutustuttiin Riikinvoiman Ekovoimalaitokseen Riikinnevalla sekä käytiin seminaarin puitteissa laaja-alaista keskustelua yhtiön toiminnan nykytilasta, toimintaympäristön kehityksestä sekä yhtiön toiminnassa havaituista kehittämistarpeista ja suunnista. Seminaarin ohjelma sekä materiaali ovat tämän pykälän liitteenä.

Seminaarin lopussa oli varattu tila kuntaomistajien puheenvuoroille. Alustuspuheenvuorot omistajakeskustelulle seminaarissa pitivät Varkauden kaupunki, Kuopion kaupunki sekä Joensuun kaupunki. Lisäksi muut paikalla olleet edustajat osallistuivat keskusteluun. Keskustelun keskeisinä havaintoina olivat seuraavat asiat:

1. Riikinvoima Oy:n hallituksen toimintakyky
Riikinvoiman hallitus ei ole yhtiön toiminta ja tilanne huomioon ottaen riittävän toimintakykyinen ja yhtiön hallituksen jäsenten roolit sekä Riikinvoima Oy:n hallituksessa, että omistajayhtiöiden johdossa ja hallituksissa aiheuttavat intressiristiriidan. Käytetyissä puheenvuoroissa korostui tarve purkaa nämä päällekkäiset roolit ja niihin liittyvät intressiristiriidat.
2. Riikinvoima Oy:n toimintaa ohjaavien sopimusten tarkastelu
Riikinvoiman hallitus sekä omistajayhtiöt ovat käyneet useita keskusteluja eri näkökulmista Riikinvoima Oy:n osakassopimukseen ja siihen liittyvien toimintaa ohjaavien sopimusten päivittämistarpeesta. Toistaiseksi osakkaat eivät ole kuitenkaan pystyneet löytämään käydyissä keskusteluissa yhteisymmärrystä sopimusten sisällöllisten muutosten osalta.
3. Riikinvoima Oy:n omistajuuden tarkastelu
Erityisesti Joensuun kaupunki sekä Kuopion kaupunki toivat omissa alustuspuheenvuoroissaan esille tarpeen tehdä arvio Riikinvoima Oy:n omistajuuteen liittyvistä vaihtoehtoista, erityisesti tilanteessa, jossa nykyisessä toiminnassa esiintyviä haasteita ei kyetä nykyisellä omistajarakenteella ratkaisemaan.

Varkauden kaupunki, Kuopion kaupunki sekä Joensuun kaupunki pitivät seminaarin jälkeen keskinäisen palaverin Riikinvoiman kuntaseminaarissa esille nousseista asioista ja ehdottavat muille Riikinvoima Oy:n omistajatahoille seuraavia toimenpiteitä:

1. Riikinvoima Oy:n hallituksen kokoonpano uudistetaan siten, että Riikinvoima Oy:n hallitustyössä ei esiinny intressiristiriitoja suhteessa omistaviin yhtiöihin tai kuntiin. Hallituksen kokoonpano tulee uudistaa viimeistään seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa tai mahdollisuuksin mukaan jo aiemmin.

Lisäksi ehdotamme, että Riikinvoima Oy:n hallitus valitaan yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen sallimissa puitteissa siten, että siinä on yhteensä viisi (5)

varsinaista jäsentä. Yhtiöjärjestystä sekä osakassopimusta ehdotamme muutettavaksi siten, että varajäseniä ei jatkossa valita.

Yhtiön hallituksen tulee koostua hallitusammattilaisista siten, että hallituksen osaamista voidaan laajentaa esimerkiksi strategisiin, voimalaitosteknisiin, taloudellisiin tai oikeudellisiin kysymyksiin. Hallituksessa tulee olla jatkossa kolme ulkopuolista jäsentä, yksi Varkauden Aluelämpö Oy:n esittämä jäsen sekä yksi jätehuoltoyhtiöiden esittämä jäsen. Hallituksen jäsenten rekrytoinnissa voidaan käyttää tarvittaessa ulkopuolista kumppania.

Tällä hetkellä Riikinvoima Oy:n hallituksen kokoonpano yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen mukaan koostuu viidestä yhteentoista varsinaisesta jäsenestä henkilökohtaisine varajäsenineen. Näin ollen varajäsenistä luopuminen vaatii sekä yhtiöjärjestyksen että osakassopimuksen muutokset.

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiön hallitukseen on valittava yhdestä viiteen varsinaista jäsentä, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Jos hallitukseen kuuluu vähemmän kuin kolme jäsentä, hallituksessa on oltava ainakin yksi varajäsen.

Osakeyhtiölaki ei siis tunne henkilökohtaisten varajäsenten nimittämistä. Nimittämällä vain varsinaisia jäseniä, voidaan tiivistää hallitustyöskentelyä, sitouttaa hallituksen jäsenet hallitustyöskentelyyn sekä selkeyttää hallituksen jäsenten vastuuta. Yksittäisiin kokouksiin osallistuvilla varajäsenillä ei välttämättä ole samaa tietoa eikä perehtyneisyyttä käsiteltäviin asioihin kuin varsinaisilla jäsenillä, jotka osallistuvat kokouksiin säännöllisesti. Päätöksen tekemiseen osallistuneen hallituksen varajäsenen vastuu päätöksestä on kuitenkin samanlainen kuin varsinaisen jäsenen vastuu. Hallituksen kokoukset on myös mahdollista sopia niin, että kaikki varsinaiset jäsenet pystyvät osallistumaan kokoukseen.

Esitämme tehtäväksi muutosta sekä yhtiöjärjestykseen että osakassopimukseen tässä vaiheessa vain siitä, että varajäsenistä luovutaan. Muut mahdolliset muutokset tehdään yhtiöjärjestykseen ja osakassopimukseen myöhemmin.

2. Riikinvoima Oy:n uudistettu hallitus käy yhtiön toimintaa ohjaavat sopimukset läpi sekä esittää niitä koskevat päivitysehdotukset omistajayhtiöilleen sekä omistajayhtiöitä omistaville kunnille. Ehdotus tulee valmistella yhteistyössä kuntaomistajien nimeämän valmisteluryhmän kanssa, jossa on erikseen sovittava edustus kuntien omistajaohjauksesta. Näin toimien myös kuntaomistajien näkökulmat tulee huomioiduksi.
3. Riikinvoima Oy:n omistajuus ja omistajarakenne tulee arvioida mahdollisimman nopealla aikataululla. Tarkastelu tulee toteuttaa kuntaomistajien omistajaohjauksellisena arviointina. Arvioinnin tueksi on tarkoituksenmukaista ottaa ulkopuolinen asiantuntijataho, jolla on kokemusta energia-alan yhtiöjärjestelyistä.

Näkemyksemme mukaan Riikinvoima Oy on omistajilleen yhtiö, jonka toimintaa tulee aktiivisesti kehittää ja yhtiön tulee olla valmis voimakkaasti sekä nopeasti muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Edellä esitetyillä toimenpiteillä mahdollistamme yhtiön tulevat kehitysaskleet.

Oheismateriaalina pöytäkirjaote Puhas Oy:n hallituksen kokouksesta 13092024 liitteineen. Oheismateriaalit ovat luettavissa sähköisessä kokouksessa.

Valmistelija: kansliapäällikkö

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Omistajaohjausjaosto päättää

ehdottaa Riikinvoima Oy:n omistajille seuraavaa yllä kirjoitetuin perusteluin:

1. Riikinvoima Oy:n hallituksen kokoonpano uudistetaan siten, että Riikinvoima Oy:n hallitustyössä ei esiinny intressiristiriitoja suhteessa omistaviin yhtiöihin tai kuntiin. Hallituksen kokoonpano tulee uudistaa viimeistään seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa tai mahdollisuuksin mukaan jo aiemmin.

Lisäksi Riikinvoima Oy:n hallitus valitaan yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen sallimissa puitteissa siten, että siinä on yhteensä viisi (5) varsinaista jäsentä. Yhtiön hallituksen tulee koostua hallitusammattilaisista siten, että hallituksen osaamista voidaan laajentaa esimerkiksi strategisiin, voimalaitosteknisiin, taloudellisiin tai oikeudellisiin kysymyksiin. Hallituksessa tulee olla jatkossa kolme ulkopuolista jäsentä, yksi Varkauden Aluelämpö Oy:n esittämä jäsen sekä yksi jätehuoltoyhtiöiden esittämä jäsen. Hallituksen jäsenten rekrytoinnissa voidaan käyttää tarvittaessa ulkopuolista kumppania.

Yhtiöjärjestykseen ja osakassopimukseen esitetään tehtäväksi tässä vaiheessa muutos vain siitä, että varajäsenistä luovutaan. Muut mahdolliset muutokset tehdään yhtiöjärjestykseen ja osakassopimukseen myöhemmin.

2. Riikinvoima Oy:n uudistettu hallitus käy yhtiön toimintaa ohjaavat sopimukset läpi sekä esittää niitä koskevat päivitysehdotukset omistajayhtiöilleen sekä omistajayhtiöitä omistaville kunnille. Ehdotus tulee valmistella yhteistyössä kuntaomistajien nimeämän valmisteluryhmän kanssa, jossa on erikseen sovittava edustus kuntien omistajaohjauksesta.
3. Riikinvoima Oy:n omistajuus ja omistajarakenne tulee arvioida mahdollisimman nopealla aikataululla. Tarkastelu tulee toteuttaa kuntaomistajien omistajaohjauksellisena arviointina. Arvioinnin tueksi on tarkoituksenmukaista ottaa ulkopuolinen asiantuntijataho, jolla on kokemusta energia-alan yhtiöjärjestelyistä.

Toimeenpanon osalta tehdään yhteistyötä Kuopion kaupungin ja Varkauden kaupungin omistajaohjauksen kanssa.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.